

स्वरा ह्रा !!

मागवा !!

वाचा!

अखिल महाराष्ट्रांत दुमदुमून राहिलेले

अनेक विद्वानांनी एकमुखाने प्रशंसिलेले

सुप्रसिद्ध महाराष्ट्र शाहीर

श्री. पांडुरंग खाडिलकर एम. ए.

यांनी लिहिलेले

पोवाडे !!

आजच मागवा.

(१) तानाजी मालपुरे, (२) बाजीप्रभु देशपांडे, (३) इत्यादी स्वामी
भद्रानंद, (४) छत्रपति श्री संभाजी महाराज यांचा आत्मचरित्र, (५) शाहीर
राणी लक्ष्मीबाई, (६) प्रतापराव चावणकर, (७) अर्भाणी सुभद्रा, (८)
टिळक (संक्षिप्त पोवाडा) व श्रीसमर्थ (प्रकाश), (९) हिंदवी स्वयंसेवक,
(१०) मुरारबाजी अर्थात मुरारचा वेदा, (११) कीचक-वध.

(किंमत प्रत्येकी १॥ आणा.)

शिवाय खरील लेखकाचे इतर ग्रंथ

सोळावंदन—चतुर्वार ऐतिहासिक छत्रपति राजासमकालीन जयवंता.
(कि. १ आणे)

हिंदुसंघटना—संवार (कि. १ आणा.)

स्वर-लेखन—(Notation—book), खरील खरील सर्व पोवाड्यांचा
शाहीरने लिहिलेले लेखन किंवा आहे, शिकणाऱ्यांक
उपयोगी (कि. ८ आणे.)

'कीचक-वध'—आत्मकाल कीचकवारास धरतिलेले उपयोगी कि. ५ आणे.

'शाहीप्रभु देशपांडे'—यांचे आत्मचरित्र कि. १ आणे.

पुस्तके विकण्याची ठिकाणे—

१ पांडुरंग वत्तत्रय खाडिलकर एम. ए. यांचे

या पुस्तक विकण्याची ठिकाणे पुढील पुस्तक विकणारे

॥ श्री राष्ट्रदेवता प्रसन्न ॥

स्वरमंजरी.

अर्थात

(श्री. शाहीर खाडिलकर यांच्या पहिल्या आठ
पोवाड्यांचा पुस्तकांतील समग्र "वाळीने
स्वर-लेखन (Notation) व सर्व
पोवाड्यांचे या दृष्टीने पृथक्करण).

लेखक—श्री. पांडुरंग वत्तत्रय खाडिलकर एम. ए.
(महाराष्ट्र शाहीर)

वाही.

किंमत ८ आणे.

मुद्रकः—

श्री. यशवंत कृष्ण खाडिलकर,

श्री. दत्तात्रय प्रि. प्रेस, गिरगाव-मुंबई.

प्रकाशकः—

श्री. श्रीधर भावक घोर्णेकर,

विद्यार्थी, आर्यभट्टिकाशाला वाई (सातारा).

॥ श्री राष्ट्रदेवता प्रसन्न ॥

स्वरमंजरी.

अर्थात्

(श्री. शाहीर खाडिलकर यांच्या पहिल्या आठ पोवाड्यांच्या पुस्तकांतील समग्र चालींचें स्वरलेखन (Notation) व सर्व पोवाड्यांचें या दृष्टीनें पृथक्करण).

लेखक,

श्री. पांडुरंग दत्तात्रय खाडिलकर एम्. ए.
(महाराष्ट्र शाहीर वाई).

श्रीदत्तात्रय प्रिंटिंग प्रेस, मुंबई.

सन १९२९.

किंमत ८ आणे.

श्री. पांडुरंग दत्तात्रय खाडिलकर एम्. ए.

प्रस्तावना.

आतांपर्यंत पोवाड्यांची आठ पुस्तके जनता-जनार्दनाला अर्पण केली आहेत. ह्या पुस्तकांतील पोवाड्यांच्या चाली जरा काठिण व विविध असल्यामुळे सर्वांना त्या चाली एकदा दोनदा ऐकून बसतील असे वाटत नाही म्हणून ज्यांना पोवाडे झणावयाचे असतील त्यांना चाली समजाव्या व प्रत्येक पोवाड्यांत त्या त्या चाली कोठे कोठे घातल्या आहेत हे समजावें म्हणून आज हे 'स्वर-लेखन' (Notation book) मोठ्या नम्र भावाने जनचरणी अर्पण करित आहे.

या पुस्तकाच्या सहाय्याने कोणताहि आमचा पोवाडा स्वरमंजूषेच्या (पेटीच्या) सहाय्याने खास म्हणता येईल अशी लेखकास उमेद आहे.

या पुस्तकाची रचना अशी आहे:—एकंदर सर्व पोवाड्यांत मिळून आतांपर्यंत ३९ चाली वेगवेगळ्या आहेत. अर्थात् यापैकी प्रत्येक चाल दुसऱ्या चालीशी संपूर्णपणे भिन्न आहे अशांतला भाग नाही. पण काही काही ठिकाणी रसोत्पत्तीसाठी मुद्दाम फरक केलेला असल्यामुळे इतक्या चालींचे 'नोटेशन' दिल्याशिवाय गत्यंतर नाही. म्हणून प्रारंभी या ३९ चालींचे नमुन्या दाखल पोवाड्यांतील त्या त्या ओळी घेऊन नोटेशन दिले आहे. या ३९ चालींचे एक परिशिष्ट स्वतंत्र जोडले आहे व त्यांत या चालींना क्रमांकहि जोडले आहेत. या ३९ चालींचे नोटेशन झाल्यावर पुढे प्रत्येक पोवाडा क्रमाने घेतला आहे व प्रत्येक चौकावर हुकूम-त्या चौकांत चाली किती आहेत, कोणत्या भागापासून कोणता भाग कसा झणावा वगैरे माहिती देऊन 'अगूक पासून...अमूक रुखेर' (२) अशा पद्धतीने सर्व पोवाड्यांचे समग्र पृथक्करण केले आहे. उदा० आणाला बाजी प्रभूचं पोवाडा झणावयाचा आहे असे समजा; तर आतां

धूपद कसे झणावे ! ते “ ‘ धन्य धन्य...गाणार ’ (२) ” असे लिहिले आहे. याचा अर्थ ‘ धन्य धन्य ’ पासून ‘ गाणार ’ अखेर कंसांत टाकलेल्या २ या चालीप्रमाणे म्हणावे. २ चाल झणजे कसली आहे ते परिशिष्टांत पहावे. तेथे ‘ एके दिवशी...सुटला ’ ही दुसरी चाल असे दाखविले आहे. आता ‘ एके दिवशी...सुटला ’ या चालीचे नोटेशन पहिल्यांदा ज्या ३९ चाली दिल्या आहेत त्यातील २ री चाल ही आहे. तिचे नोटेशन पाहिले असता ‘ धन्य धन्य...गाणार ’ ह्या बाजीप्रभृतील पहिल्या चौकांतील धूपदाची चाल कशी म्हणावी हे लक्षांत घेईल. पोवाड्यांचे पृथक्करण करतांना कंसांत जे आंकडे टाकले आहेत ते या ३९ चालीपैकी चालीचे निदर्शक आहेत हे लक्षांत ठेवावे.

नोटेशन तयार करण्याचे कामी आमचे मित्र श्री. शिवरामबुवा इनामदार, गवई उंचीठाणेकर (जि. सातारा) यांनी आम्हांस फार फार मदत केली याबद्दल त्यांचे आभार शब्दांनी मानणे शक्यच नाही. त्यांच्या सहाय्याशिवाय हे काम कदापिहि पूर्ण झाले नसते.

तसेच भ्रूदत्तात्रय प्रेसचे मालक श्री. यशवंत कृष्ण खाडिलकर यांनी हे किचकट काम अत्यंत थोड्या अवधीत छापून दिले याबद्दल लेखक त्यांचा अत्यंत ऋणी आहे.

आश्विन शुद्ध १२।५१
आर्योन्नति कार्यालय
(गवई)

—लेखक.

स्वर-लेखन.

या पुस्तकांत योजलेली स्वरविषयक सांकेतिक चिन्हे.

तार सप्तकांतील स्वरः—सा रे ग म प ध नी सा

मंद्र सप्तकांतील स्वरः—सा रे ग म प ध नी सा

मध्य सप्तकांतील स्वरः—सा रे ग म प ध नी सा.

स्वराखाली — अशी (उदा० रे) खूण असेल तर ज्या स्वराखाली ती खूण असेल तो स्वर कोमल समजावा.

५ अशी खूण असेल तर त्याला ‘ अकार ’ असे म्हणावे व त्याचा काल एक मात्रा आहे असे समजावे. ५ ५ असे जर लिहिले असेल तर हे दोन अकार झाले व म्हणून दोन मात्रांचा तो काल झाला.

स्वरावर । (उदा० म) अशी खूण असेल तर तो स्वर तीव्र आहे असे समजावे. सप्तकांत फक्त म स्वर कधी कधी तीव्र असतो.

() असा कंस करून त्यांत जितकी अक्षरे घातली असतील तितकी बानेप्रमाणे शटकन् म्हणावी.

नमन.

आ धी न म न शा ऽ र दा ऽ च र णा

सा सा रे म म प ऽ ध ध रे सा सा सा

शा ऽ र दा ऽ ऽ च र णा शा ऽ र दा ऽ च र णा ।

ग ऽ म (प ध प) म ग म ग ऽ ग रे ग रे सा सा ।

यु कि बु द्वि ऽ आ ऽ णि श ऽ क्ति दे गा ऽ तो मी ऽ

नी नी नी नी ऽ नी ध प प म ग ग रे ऽ ग रे नी ।

कं व ना ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ जी ऽ जी ऽ ॥

रे ग रे सा रे ग रे सा सा ऽ सा ऽ सा ऽ ॥

(चाल १ ली धृपद.)

स्वा ऽ तं ऽ ष्य सं ऽ ग री ऽ अ ऽ पुं नि शि र

प नी नी ऽ नी सा ऽ सा सा ऽ सा ऽ सा सा सा सा

क म ऽ ला ऽ ला ऽ । स्वा ऽ तं ऽ ष्य दे ऽ बि च्या ऽ

सा (रे सा) नी ऽ ध प । नी ऽ नी ऽ नी नी ऽ नी नी ऽ

(४)

प दी ऽ ली ऽ न जो ऽ क्षा ऽ ला ऽ । तो ऽ ध ऽ न्य
ध ध प प ऽ म प म ग ऽ ग ऽ । ग ऽ ग ऽ ग

घे ऽ न्य न र वी ऽ र की ऽ ति यु त हो ऽ ह ई ऽ श्व र ऽ
ग ऽ ग ग ग ग ऽ ग रे ऽ ग म म ग ऽ रे नी ऽ नी सा ऽ

स्या व रि सं ऽ तो ऽ ष ला ऽ ऽ नी ऽ जी ऽ नी ऽ ॥
सा म म म ऽ प म ग ग ऽ रे नी ऽ सा ऽ सा ऽ ॥

(चाल २ री.)

ए के दि शी ऽ जि जा इ प हा टे ला । बो ल त
सा रे रे रे ऽ नी नी नी नी नी सा सा । प प नी

शि वा जि ला । कौ डा णा जं वा दि ध ला । य व
नी नी सा सा । सा सा सा नी नी ध प । ध ध

ना ला ऽ ऽ धा ला तं ऽ वा प ड ला । रा ऽ व्या ला ऽ ऽ
ध प (म प) ग म ग ऽ रे सा सा सा । ध ऽ ध प (म प)

मौ ग ल का ल क्षा ऽ ला ऽ । चि ऽ ता ऽ चा ऽ धी र
म ग म ग रे सा ऽ नी ऽ । नी ऽ नी ऽ नी ऽ ग ग

(५)

स क ल सु ट ल ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ जी ऽ जी ऽ म
म ग रे रे सा नी ऽ सा रे रे सा रे सा नी ऽ सा ऽ सा ॥

(चाल ३ री.)

है ऽ रा ऽ ऽ ऽ प ऽ द ब हु क ठी ऽ ण पृ ऽ ऽ वी ऽ
म ऽ म ऽ म म ऽ म म म ग ग ऽ रे रे ऽ नी ऽ

व री ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ जी ऽ जी ऽ ॥
सा रे सा रे ग रे सा नी ऽ सा ऽ सा ऽ ॥

(चाल ४ थी.)

ऐ ऽ कु नी ऽ आ ऽ ह चे ऽ बो ल ॥
नी ऽ सा रे ऽ रे ऽ रे (रे सा) सा सा ॥

(चाल ५ वी.)

मा लु स रे ऽ ला म ले बो ल प्या ला । आ नं द
ग ग रे सा ऽ नी नी ध नी सा रे सा । नी नी ध

ज रा क्षा ला । तां दु ल पु टं के ला । चि ऽ ता ऽ चा
नी सा रे सा । नी नी ध नी सा रे सा । नी ऽ ध ऽ नी

(६)

हो फु ल ला बा ऽ ग ऽ प रि मे ऽ ला । घ ट कें ऽ त
सा रे सा रे नी ऽ घ ऽ नी सा रे सा रे । प प प ऽ प

वा ऽ लु नी ऽ सा ऽ रा ऽ ऽ ऽ जी ऽ जी ऽ जी ऽ ॥
प ऽ घ प म ग ऽ म ऽ ग ऽ ग रे ऽ रे ऽ सा ऽ ॥

(चाल ६ वी.)

ख ल ब लें ऽ प्रे ऽ म चि ऽ चां ऽ ऽ ऽ त ।
नी नी नी नी ऽ सा ऽ सा सा ऽ घ सा नि ध प ।

आ ऽ नं ऽ द मि ल त दुः ऽ खा ऽ त जी दुः ऽ ऽ खा ऽ त
प ऽ ग ऽ रे सा सा रे ग ऽ सा ऽ रे सा ध सा ऽ ग रे ग

जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ।
म ग म ऽ ग रे ग ऽ रे सा रे ग सा सा सा ।

(चाल ७ वी.)

शि व बां ऽ ची घो ऽ डी क ऽ ल्या नी । ख दा ऽ ज य
रे रे रे ऽ रे रे ऽ रे रे ऽ सा रे । रे रे ऽ रे सा

दा नी । पो ऽ ड्या म ध्ये रा ऽ नी । ख ड का ऽ ल
सा सा । सा ऽ सा सा नी ध ऽ प । नी नी नी ऽ नी

(७)

हो ऽ ग रा ऽ म धु न त शि च मै ऽ दा नी ऽ ऽ
नी ऽ नी नी ऽ नी नी नी नी नी नी नी ऽ घ नी ध प

ज शी ऽ का य हर णी । टा ऽ ण् टा ऽ ण् क रु न
प प ऽ घ प ग ग ग । ग ऽ ग ग ऽ ग ग ग ग

धा व ता ना पा हि लि य व ना ऽ नी ऽ । धा व ता ना ऽ
ग ऽ ग ग ग ऽ ग म ग रे ऽ रे सा । सा रे ग म ऽ

पा हि ली य व ना नी इ ऽ स्कु प क डो म्ह णु नि
ग ऽ रे रे रे सा रे सा ऽ सा सा रे ऽ म म म

चा ऽ ल के लि त्या ऽ नि जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ
ग ऽ रे रे सा सा रे म म ऽ प म ग ऽ म ग

जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
रे सा ग रे सा नी सा सा ॥

(चाल ८ वी.)

आ ऽ यु ऽ ष्य स र त घ डो घ डी । का ऽ ला नी ऽ
रे ऽ रे ऽ रे रे ऽ रे सा सा सा रे । रे ऽ रे रे सा

(८)

उ डी । आ ऽ ल्या व र म डी ऽ । प ड ति कु डि

सा सा । सा ऽ सा सा नी ध ध प । ध ध ध प म

खा ऽ स ए क दा प ड णा र । प ल भ र उ डी र
ग ऽ म ग ऽ रे सा रे सा ऽ । ध ध प म ग ग म

ना ऽ हि ख प णा र । ज र म र ण खा ऽ स ऽ त र
ग ऽ रे सा रे सा ऽ । सा स्त्र रे म म प ऽ ध ऽ प म

प्रा ण्या ऽ क सा ऽ म र णा र । जो ऽ म र्द मा ऽ न व ऽ
ग म ऽ ग रे ऽ सा रे सा ऽ । सा ऽ रे ग ग ऽ म ग रे

क्ष ला । सो डि जी ऽ वा ला । र णां ऽ ग णि त्या ला ।
सा रे । नी ऽ नी सा रे ग म । ग ग ऽ ग रे सा रे ।

की ऽ ति व र णा ऽ र जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ ऽ
रे ऽ रे रे सा सा रे म म ऽ प म ग ऽ म ग रे सा ग रे सा

जी जी जी ॥

नी सा ॥

(चाल ९ वी.)

क शि आ ऽ लि क्षो ऽ प तु ऽ म्हा ला क ले ऽ न्भ ऽ
रे रे रे ऽ रे रे ऽ रे रे सा सा रे रे रे सा नी ऽ

(९)

म ला ऽ । हा य हि रा ऽ भं ऽ ग ला ना ऽ ही
ध ध प । नी नी नी नी ऽ नी ऽ नी नी ध ऽ प

मो ऽ ल ते ऽ जा ऽ ला । दे ऽ हा चा ब र्ळी दे ऽ
प ऽ म प म ग ऽ ग । ग ऽ ग ग ग य ग ऽ

ऊ न ध्या ऽ व सू डी ऽ ला । म र णा ऽ स म्भ्या ऽ ल
रे म रे ऽ ग म ग रे सा । नी नी नी ऽ नी नी ऽ नी
० ० ० ऽ ० ० ०

त र जा ल न ऽ के भो गा ऽ ला ऽ जी ऽ ऽ ऽ
नी नी सा रे रे ऽ सा नी सा रे रे सा रे ग रे सा
० ०

जी जी जी H

नी सा सा ॥

(चाल १० वी.)

धे ड म्हा ऽ र मां ऽ ग चां ऽ भा र । सा ऽ त
रे रे रे ऽ रे नी ऽ नी नी ऽ सा सा । प ऽ नी

को टि दू र । लो ऽ दु नी ऽ पा ऽ र । सं ऽ घ ट ण
नी नी सा स्त्र । सा ऽ सा नी ऽ ध ऽ प । ध ऽ ध प म

(१०)

हो ऽ ह क से स ऽ त्व र ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ
ग ऽ म रे रे रे सा सा रे सा ऽ रे ग रे सा

जी जी जी ॥

सा सा सा ॥

(चाल ११ वी.)

ज सा सि ऽ ह मे ऽ ल्या व र के ला । को स्था नं

ध रे रे ऽ रे नी ऽ नी नी नी नी नी । प प नी

क ल क ला । दि ऽ ह्री प ति बो ऽ ला । बो ल ला

नी नी सा सा । सा ऽ सा नी नी ध ऽ प । ध ऽ ध

या ऽ जा ऽ ऊ द ख्व न दे ऽ शा ऽ ला । क रुं
ध ऽ प ऽ म ग ग म ग रे सा रे सा । ध ध

ठा ऽ र हिं ऽ दु लो ऽ का ऽ ला । चि रु गा ऽ य
ध प म ग ऽ म ग रे सा रे सा । ध ध ध ऽ प

ठ ध डया र ऽ स्या ऽ ला । ला वू मां ऽ स त्या ऽ व्या
ग ग म ग रे सा रे सा । ध ध ध ऽ म ग ऽ म

न र डया ऽ ला । अ सा दे ऽ श सा ऽ रा जिं ऽ कू न ।
ग रे सा रे सा । नी नी रे रे रे ऽ रे रे ऽ सा रे ।

(११)

आ ऽ शा पु र वू न । प र तु दि ऽ ह्री ऽ ला ।
नी ऽ सी सा रे ग म । ग ग रे रे सा रे म म ।

जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
म ऽ प म ग ऽ म ग रे सा (ग रे सा) नी सा सा ॥

(चाल १२ वी.)

रा न्य तु ऽ ष्णा घो ऽ र ला ऽ ग ली । शु ऽ द्द
नी नी नी ऽ नी नी ऽ नी नी ऽ नी नी । प ऽ नी

शु द्द मे ली । नी ऽ ती ची ऽ हो ऽ ली । क री त
नी नी सा सा । सा ऽ सा सा नी ध प प । ध ध ध

जा ल पो ऽ लं सा ऽ व्या मु ल खा ला । त्रा हि त्रा ऽ हि
ध ध प ऽ म ग ऽ म ग रे सा सा । ध ध प ऽ म

के ऽ ल लो ऽ का ऽ ला । ना हिं पा हि ल अ स ल्या
ग ऽ म ग रे सा रे सा । ध ध प ऽ म ग ऽ म

शु ल मा ऽ ला । अ स बो ल ती लो ऽ क दा रो दा रीं ।
ग रे सा रे सा । नी नी सा रे रे रे ऽ रे रे रे सा रे ।

हो ई ल कै ऽ वां री । दे ऽ व क र्धी का लीं ।
ध ध ध सा रे ग म । ग ऽ रे रे रे सा रे ।

(१२)

सं के त ना हीं क ळ ला । जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ
रे रे रे रे सा सा रे म । म ऽ प म ग ऽ म ग
जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
रे सा ग रे सा नी ख सा ॥

(चमल १३ वी.)

ब रि सू ऽ र्थ अ ऽ स्ता ला ऽ गे ला । कि र ण
नी नी नी ऽ नी नी ऽ नी नी ऽ प नी । प प प
च म क ला । सं भा जी ऽ आ ऽ ला । रा ऽ जा
नी नी सां सां । सां सां सां नी ऽ प । ध ऽ ध
गा ऽ दि ला ऽ ऽ म रा टी मु ल झा ऽ ला ।
ध ऽ प ध प म म ग म ग रे सा रे सा ।
हे ऽ रा ऽ ण के ऽ लं स्त ऽ त्रू ला । द रा रा ला ऽ व ला ऽ
सा ऽ रे म म ब ऽ ध ध ऽ प ध । प प ध प म ग म रे
कि ति क कि रं ऽ ग्या ऽ ला जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ
रे रे रे रे रे सा सा रे म म ऽ प म ग ऽ म ग
जी ऽ ऽ ऽ जी जी ऽ ॥
रे सा ग रे सा नी सा सा ॥

(१३)

(चाल १४ वी.)

कि ती शं ऽ भू रा ऽ या चे ऽ ब ळ । हो ऽ ते
नी नी नी ऽ नी नी ऽ नी नी ऽ नी नी । प ऽ नी
अ व ख ळ । सिं ऽ हा चा ऽ का ऽ ल । त्या ऽ चा
नी नी सां सां । सां ऽ सां सां नी ध प प । ध ऽ ध
म ल खां ऽ व लो ऽ खं डी ऽ श्वा ऽ ला । हा तीं ध रू न
ध ध प ऽ म ग ऽ म ग रे सा रे सा । सा सा रे म म
वा ऽ धा चा ज ब डा । उ प दू न ऽ दा ढा । म ग
प ऽ ध ध प ऽ ध । प ध ध ध ऽ प ध । सां सां
फा दू न टा ऽ की ट र ट रा ऽ क रू न दो ऽ ल क ला
ध ध ध प ऽ ध प म ग ग ऽ रे रे रे रे सा सा रे म
जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
म ऽ प म म ऽ म ग रे सा (ग रे ख) नी सा सा ॥

(चाल १५ वी.)

का य दे ऽ ह कां ऽ ती व ऽ र्णा वी । शो ऽ भा
रे रे रे ऽ रे रे ऽ रे रे सां सां रे । रे ऽ रे

सां ऽ गा वी । म द ना ला ऽ ज ऽ वी । बा ढे ज सा
 रे सा सा सा । सा सा सा सा नी ध ऽ प । ध ध ध ध

हि रा ऽ ला ऽ ल रं ऽ गा ऽ चा । बां क वू ऽ न
 ध म ऽ ग ऽ म ग रे सा रे सा । सा सा रे म म

पो ऽ ला दी ऽ प हा र । क डं क रु न मो ऽ ठ छान
 प ऽ ध ध ऽ प ध ऽ । ध रे सा सा सा सा ऽ नी ध प

दा र । ग ळ्यां त षा ली हा ऽ र खे ऽ ल मौ ऽ जे ऽ चा
 प ध । प प ध प म ग ऽ रे रे ऽ रे रे सा रे म म

जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
 म ऽ प म ग ऽ म ग रे सा (ग रे सा) नी सा सा ॥

(चाल १६ वी.)

आ ला मो ग ल द ख न रे ऽ शा ल्य । धे ऊ न
 रे रे रे रे रे रे रे रे ऽ सा रे । रे रे रे

झी ऽ जे ला । शं ऽ भू रा ऽ जा ऽ ला । आ ऽ वे श ऽ
 रे ऽ सा सा । सा ऽ सा सा नी ध ध प । ध ऽ ध प ऽ

आ ऽ ला जो ऽ म भ र ला । वी ऽ र त ड त डा ऽ
 ग ऽ म ग ऽ रे सा नी सा । ध ऽ ध प प ग म ऽ

सा ऽ रा उ ठ ला । द ख न भा ला त ल वा री ऽ नं
 ग ऽ रे सा नी सा । ध ध ध प प ग ऽ म ग ऽ रे

फु ल ला । आ ल सा ला ऽ ना ऽ हीं था ऽ रा उ र ला ।
 सा नी सा । नी नी नी सा रे ग ऽ म ग ऽ रे सा सा नी ।

ऽ हा ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
 सा रे ऽ रे सा रे सा नी सा सा ॥

(चाल १७ वी.)

शा ला कै ऽ द सं ऽ भा जी ऽ रा ऽ णा । आ ली
 सा सा सा ऽ सा ध ऽ ध ध ऽ प ध म । ग ग

वा ऽ ती आ ज ही ऽ का ऽ ना ॥
 रे ऽ सा सा रे ग ऽ रे ग सा ॥

(चाल १८ वी.)

दे ऽ शा ऽ ष्या व ऽ मी हा वा ऽ र । आ ला न को ऽ
 ध ऽ ध ऽ ध ध ऽ ध ध प ध ऽ । ध ध ध ध ऽ

आ ऽ तां घ र दा ऽ र । च ला क रु ऽ ग नि ऽ मा ला
 घ ऽ ध ध ध प घ ऽ । ध रे सां सां ऽ नी नी ऽ ध ध
 ठा ऽ र । अ शी ऽ आ ली ता र ऽ । घे त ली त ल
 प घ ऽ । प ध ऽ प म ग म ऽ । प ऽ ध प म
 वा र । झा ऽ ला त य्या ऽ र । ल हा न भो र स ग ला
 ग म । प ऽ घ प म ग रे । रे रे रे रे सा सा रे म
 जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
 म ऽ प म ग ऽ म ग रे सा (ग रे सा) नी सा सा ॥

(चाल १९ वी.)

ल दा ई ऽ ची धुं ऽ द डो ब्या व र । ना ऽ द
 नी नी नी ऽ नी नी ऽ नी नी नी ध नी । प ऽ नी
 का ना व र । वा र म ना व ऽ र । दे ऽ ह भा ऽ ना व र
 नी नी सां सां सां सां नी ध प । ध ऽ ध ध प म ग म
 ना ऽ ही उ र ला । शू ऽ र ल दा ह ऽ ची ऽ भां ऽ ग
 ग ऽ रे रे सा सा । ध ऽ ध प म ग (ऽ म ऽ ग ऽ रे
 य्या ऽ ला । दां त औं ऽ ठ खा क न क र क रा ।
 रे सा सा । सा सा रे म म प ध ध ध ध प ध ।

मु ठी व लू न त शा च झ र झ रा । ला ल डो ले ऽ
 सा सा रे म म प ध ध ध धं प ध । सा सा रे म ऽ
 फिर वी ग र ग रा । ज शि वी ऽ ज मे ऽ घो तु नं
 प ऽ ध ध ध प ध । ध रे सां सां नी ऽ ध ध ध
 नि धे । त (ल वा) र त शी वे गें । म्या ऽ नां तु न
 प ध । ध ध ध प म ग म । प ऽ ध प म
 धे ऽ ई शू ऽ र स्या ऽ वे ऽ ला । जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ
 ग ऽ रे रे ऽ रे रे सा सा रे म । म ऽ प म ग ऽ म ग
 जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
 रे सा (ग रे सा) नी सा सा ॥

(चाल २० वी.)

कि ती प्या ले ऽ सु रा । ला ल झा ला ऽ सु रा ।
 ध ध ध ध ऽ प प । ध ध ध ध ऽ प ध ।
 ल ड व य्या ऽ ख रा ॥ हा ड कां चा ऽ चु रा ।
 ध ध ध ध ऽ प ध ॥ सां सां ध ध ऽ प ध ।
 आ सु दा ऽ लां ऽ बु रा । लि ड वि ड ल्या शि रा ।
 ध ध प ऽ ध ऽ म प । ध ध प ऽ ध म म ।

सा ला श भू ऽ पु रा । अ सा ख्व ऽ मी ऽ दे खा वा ऽ
 म म ग म ग रे सा । घ ध प ऽ प ऽ ग म ग रे
 सा ऽ ला । सं ऽ भा ऽ जी भू ऽ मि ष र प डे ।
 सा रे सा । सा ऽ रे म म प ऽ ध ध ध प ध ।
 उ ड ती शि ऽ तो डे । मु स ल मा न कि डे ऽ ।
 ध ध ध ध ऽ म प । ध ध ध प म ग ग रे ।
 ला ऽ ग ले आं गा ऽ ला जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ
 सा ऽ रे सा सा रे ऽ म म ऽ प म ग ऽ म ग
 जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
 रे सा (ग रे सा) नी सा सा ॥

(चाल २१ वी.)

रो (शन) बे ऽ ग बे ऽ टी शा ऽ हा ऽ ची । म ग
 प प म ऽ म ग ऽ ग रे ग रे सा रे । सा सा
 बा ल ली आ प ल्या बा ऽ पा ऽ ला जी ऽ ऽ ऽ
 सा ऽ सा सा ऽ रे सा ऽ ग रे ग प म ग रे
 बी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
 प म ग रे सा सा सा ॥

(चाल २२ वी.)

सं ऽ भा ऽ जी ऽ छ ऽ न्न प ती वी र । शि वा चा ऽ
 रे ऽ रे ऽ रे ऽ रे ऽ रे रे रे सा रे रे रे सा
 ती र । अ ऽ पिं ले ऽ शी ऽ र । ध ऽ न्य न र बी ऽ र
 सा सा सा ऽ सा सा नी ध प प ध ऽ ध प म ग ऽ म
 लो ऽ की हा ला । पां डु रं ऽ ग ऽ शा ही र ऽ गा तो
 ग ऽ रे सा सा । सा सा रे ऽ म ऽ प ध प म ग रे
 त्या ऽ न्या क व ना ऽ ला ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ
 रे ऽ सा सा सा रे म म ऽ म ऽ प म ग ऽ म ग
 जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
 रे सा (ग रे सा) नी सा सा ॥

(चाल २३ वी.)

स ती लू क्ष्मी ऽ वा ऽ ई हि र क णी । भं ऽ ग ली ऽ
 रे रे रे रे ऽ रे ऽ रे रे रे सा रे । रे ऽ रे रे सा
 र णी । नां ऽ व त्रि भु व नो ऽ । र णी ऽ र स्ता ऽ न
 सा सा । सा ऽ सा सा नी ध ध प । ध ध ऽ प म ग ऽ म

न्हा ऽ ली त ल वा र । मे ऽ घां ऽ त वी ऽ ज्ञ च म क ली ।
ग ऽ रे सा रे सा ऽ । सा ऽ रे ऽ म प ऽ घ घ घ प घ ।

भू ऽ मी व र आ ली । गे ऽ ली पा ऽ ता लीं ऽ ।
प ऽ ध प म ग म । प ऽ ध प म ग ग रे ।

घे ऽ न्य ती नां ऽ र । जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ
रे ऽ रे सा सा रेः० मी । म ऽ प म ग ऽ म म

जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥

रे सां (ग रे सा) नी सां सा ॥

(चाल २४ वी.)

ती ऽ उं ऽ च गो ऽ र टी स ड पां त ल क टिं
ग ऽ ग ऽ ग गे ऽ ग ग ग ग ग ग म ग रे

ज शी ऽ चं ऽ द्र को ऽ र । शो ऽ भ ली ऽ । र ऽ म्य
नीं सां ऽ रे ऽ म ग रे सा । सा ऽ सा रे सा । सा ऽ ग

मुं खे व टीः ऽ कां ऽ या गो ऽ म टी ऽ भा ल डौ ऽ ल
ग ग म प ऽ प ऽ पं प ऽ प प म म ऽ म म ऽ म

दा ऽ र । जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ
म ऽ म । सा रे रे ग रे रे सा ऽ सा रे रे ग

बी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥

रे रे सा ऽ सा सा सा ॥

(चाल २५ वी.)

क धी प द्वा वे उ नी फि र वी ऽ ती ऽ ग र ग र ॥
सा रे म ऽ म म ऽ म म ग ग मीं ऽ ग रे सां ध नी सा ॥

(चाल २६ वी.)

आ णि कि ती अ ऽ न्या य ऽ के ले त्यां ऽ न्या क सं
सा रे ग ग ग ऽ ग ग ऽ रे ग ग ऽ रे रे सां

दे उ ऽ आ ऽ तां ग ण ती ला ऽ जी ॥

रे ग ऽ रे ऽ सा सा रे रे रे सा सा ॥

(चाल २७ वी.)

ल क्ष्मी बा ई रू पा ची ऽ खा ऽ ऽ ऽ ण । ते ऽ जा ला ऽ
प प प प ऽ प ऽ म प ध नी ध नी ध प । ग म ध प ऽ

का ऽ य म ग वा ऽ ण । सं गें दा ऽ स्त्री ग ण

ग ऽ म ग रे सा नीं सा । सां सां सां ऽ सां सां रे

भा ऽ ला ऐ ऽ टी नं । खु ल ला पै ऽ ठ णी ऽ नं ।
नी ऽ सा नी ऽ ध प । प प ध ग ऽ प प ध ध ।
म र ब री ऽ । खु ल ला पै ऽ ठ णी ऽ नं । चां ऽ द
ध ध रे सां नी । प प प ग ऽ प प ध ध । ग म ध
प्या ऽ ज शा ऽ का य छा ऽ न ॥
प ऽ ग ग म ग रे सा नी सा ॥

(चाल २८ वी.)

ध ऽ न्य ध ऽ न्य शि व रा ऽ य जा ऽ ह ला ऽ
ध ऽ ध ध ऽ ध ध ध प ऽ प ध ऽ ध ध ऽ
ध ऽ र्म र ऽ क्ष णा ऽ अ व ता ऽ र । क प ट
प ऽ ध प ऽ म म ऽ ग म ग रे सा । रे रे रे
भा ऽ व ब ल खि ला खा ऽ ना चा ऽ के ऽ ला
रे सा रे म म म म म ऽ म म ऽ प ऽ ध
त्या ऽ चा म ग ऽ सं ऽ हा ऽ र ऽ हा ऽ जी ऽ ऽ ऽ
प ऽ म ग म ऽ ग म ग रे रे सा रे सा नी सा सा रे
जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ॥
सा ऽ ऽ ऽ नी सा सा रे सा ऽ ऽ ॥

(चाल २९ वी.)

क र वं दी ऽ सा ऽ डी कां ऽ टे ऽ री कुं प
सा नी सा ग ऽ ग ऽ ग म ऽ ग ऽ रे सा सा
क र णा ऽ र ॥
नी ध नी ऽ सा ॥

(चाल ३० वी.)

म द ती स ना ऽ हीं ज र गे ऽ सा । चा ली स
नी सा ग ऽ ग ण ऽ म ग ग रे सा रे । ग म ऽ
ह जा र मु स ल मा न सां ऽ ला ऽ खा ऽ स
ग म ऽ ग रे ग रे ग सा रे सा ऽ ग रे ग
जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
म ग म ऽ ग रे ग ऽ रे सा रे ग सा सा सा ॥

(चाल ३१ वी.)

ज प प्या ऽ स हिं ऽ दु लो ऽ कां ऽ स । हिं ऽ दु
ग म प ऽ प प ऽ प ग म प ऽ प । प ऽ ष

दे ऽ शा ऽ स । हिं ऽ दु ष ऽ मां ऽ स । सि ऽ द्ढ
ग म प ऽ प । प ऽ प ग म प ऽ प । ग ऽ ग

हो ऽ वी ऽ रा । दी ऽ ना ऽ चा ऽ पा ऽ ल न
ग ऽ रे सा रे । म ऽ ग ऽ म ऽ ग ऽ रे ग

वा ऽ ला । आ ऽ अ जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ जी ऽ ऽ
सा रे सा । ग रे ग म ग म ऽ ग रे ग रे सा रे

जी ऽ जी ऽ जी ॥
सा ऽ सा ऽ सा ॥

(चाल ३२ वी.)

अ गा ऽ ष ली ऽ ला ऽ प र मे ऽ शा ऽ च्या ऽ
ग ग ऽ ग ग म ग रे रे रे ग रे ग म ग रे

ष ङ वी ऽ सं ऽ सा ऽ र । ज ग ता ऽ चा
ग ग ग रे सा रे ग ऽ रे । नी नी सा ऽ ष

ब हु वि धा ऽ क र नि या ऽ घे ऽ ऊ नी
नी नी सा रे ऽ ग ग म ग रे नी ऽ सा नी

अ व ता ऽ र ॥

ष नी सा रे सा ॥

(चाल ३३ वी.)

ज री अ से ऽ दै ऽ व वा ऽ क डे । कां ऽ ही न च
ग म प प ऽ प ऽ प ग म प प । प ऽ प ग म

ष डे । ये ऽ ति सां ऽ क डे । ए ऽ क ऽ त्र
प प । प ऽ प ग म प प । नी ऽ सा ऽ रे

ज मु नि या ऽ सा ऽ री । ता ऽ र स्या दे ऽ व
रे रे ग म ऽ रे ऽ ग । नी ऽ सा रे रे ऽ रे

ही ऽ मा ऽ री ॥
ग म रे ऽ ग ॥

(चाल ३४ वी.)

शि व छ ऽ त्र प ती ची ऽ की ऽ ती । गा ऽ ऊं
रे रे रे ऽ रे रे रे रे सां सां ऽ रे । रे ऽ रे

दि न रा ती । ये ई ल म ग स्फू ऽ ती । जा ऽ ई
रे सां सां सां । सां सां सां सां नी नी ष प । ष ऽ ष

म य मि ऽ ती सा ऽ री वि ल या ऽ ला । बा ल
ष ष प ऽ म ग ऽ म ग रे सा रे सा । सा सा

(२६)

प णी ऽ सैं ऽ डा उ भा के ला । स्व रा न्या चा ऽ
रे म ऽ प ऽ ध ध ध प ध । सा सा रे म ऽ

पा ऽ या धा ऽ त ला । मा व ला ज म वि ला ऽ ।
प ऽ ध ध ऽ प ध । ध ऽ ध प म ग ग रे ।

ध न्य ज गि ऋ ऽ ला जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ
रे ऽ रे रे सा सा रे म म ऽ प म ग ऽ म ग

जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
रे सा ग रे सा नी सा सा ॥

(चाल ३५ वी.)

धा ऽ ला जी ऽ बो ऽ ले बा य को ला । ऐ ऽ क
सा ऽ रे म ऽ प ऽ ध ध रे सां सां । सां ऽ सां

ग डे बो ऽ ऽ ला । उ द य का ल आ ऽ ला ।
नी नी ध (नी ध) प । म म म रे ग रे सा सा ।

झा ले गे ले ऽ हा ल ग रि धी चे । मा न ये ती ल
सा सा सा रे ऽ रे ऽ ग म प म प । सा सा सा रे ऽ

(२७)

सु ऽ मे दा ऽ री चे । सो न्या मो त्या ऽ नं ऽ ग
रे ऽ ग म प म प । रे रे रे रे सा नी ऽ नी

फु ल धी न । अ सा ऽ यो ग ला ऽ न । आ ऽ ला
नी नी ध प । नी नी ऽ नी नी ध प प । म ऽ ग

या ऽ का ऽ ला । या ऽ का ऽ ला ऽ जी ऽ ऽ ऽ
रे ग रे सा सा । ध सा सा रे रे सा रे ग रे सा

जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
ध सा रे ग रे ग रे सा सा सा सा ॥

(चाल ३६ वी.)

सा ठी बु धि ऽ ना ऽ ठी हे ऽ बो ऽ ल । ख रे
सा सा सा ग ऽ ग ऽ म ग म ग म प । ग म

झा ले गे ऽ ला ग ऽ तो ऽ ल । आ तां द री
नी प ग ऽ ग रे ग रे सा रे । ध सा सा सा

दुः ऽ खा ची ऽ खो ऽ ल जी ऽ ऽ ऽ जी ऽ ऽ ऽ
सा ऽ रे सा ऽ ग रे ग म ग प म ग रे म ऽ

जी ऽ ऽ ऽ जी जी जी ॥
रे सा रे ग सा सा सा ॥

(बाल ३७ वी.)

य ह बे ना ऽ आ ऽ तां हो ऽ म ज ला । ऐ ऽ का ऽ व
प प ष प म ग ऽ ग रे ग रे सा रे । ध नी सा ऽ सा

चा ऽ र श ऽ द्वा ऽ ला ॥
रे ऽ रे रे ग रे सा सा ॥

(बाल ३८ वी.)

वा ऽ ला जी ऐ ऽ का श ऽ द्वा ला । क ः णि प
म ग रे सा नी ऽ ध नी सा रे सा । नी नी ध

का ल आ ला । दे ऽ श गां ऽ जि य ला । फां ऽ स
नी सा रे सा । नी ऽ ध नी सा रे सा रे । नी ऽ ध

कं ऽ ठा ऽ ला । नि शि दि नीं ऽ ला ऽ ग ला ऽ
नी सा रे सा रे । सा नी सा ग ऽ ग ऽ म प म

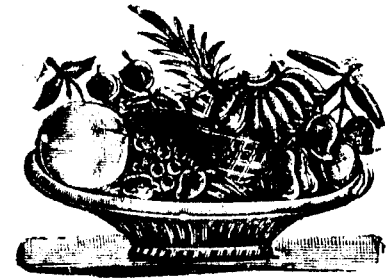
धो ऽ र भ र त खं ऽ डा ऽ ला ॥
ग ऽ ग रे सा नी ध ऽ नी ऽ सा ॥

(बाल ३९ वी.)

झा ली मा ऽ न ध डा ऽ वे ऽ ग ली । जी भ
सा नी सा ऽ ग ग ग ऽ म ऽ रे ग । सा नी

लां ऽ ब ब घा ऽ लों ऽ ब ली । ब घा चा ल ब्या
सा ऽ ग ग ग ऽ म ऽ रे ग । सा नी सा ग ऽ

गु (लप्या) र ऽ र्ता च्या जी वा अं ऽ त र ली ॥
ग म मं प ऽ म म सा नी ध ऽ नी नी सा ॥

पोवाड्यांचें क्रमशः पृथक्करण.

तानाजी-पोवाडा १ ला.

धृपदः—स्वातंत्र्य...संतोषला (१)

(चौक १ ला):—एके दिशी...सुटला (२) हे राज्यपद...मानुषदाला
(३-४) जर पूर्व पुण्याई...मराठे शाहीला (२)

(चौक २ रा):—उमराठ...ही वाचा (२) तव्वा सम्र...आणावं
(३-४) तानाजिनं...जयजयकार (२)

(चौक ३ रा):—ऐका तंवाच...सरदार नाना (२) हा विचार...मन
व्हावं (३-४) मग तडक...पडतोय फार (२)

(चौक ४ था):—पाहुन तान्याला...कारण तुमचं (२) माणुसरे लागले...
भूपाला (५) खळबळे...येण्यास (६) परि शरिर...
हो थोर (२)

(चौक ५ वा):—माघाच्या...दासास (२) जरि आमच्या...शीर
(३-४) अशि प्रतिज्ञा...आमुचं (२)

(चौक ६ वा):—लगिनाचा...तिटकार (२) अशि तोताराम...उदय
भानाला (३-४) घेरे सर रायाजी...सरणार (२)

(चौक ७ वा):—तीन इसा...न झाली (२) मग तान्हा...राख
आम्हाला (३-४) आतां अह्ला...काळ (२)

- (चौक ८ वा):—अशी कत्तल...गुंतली आस (२) तूं उदय भान...
बघ माती (३-४) तूं घूर मर्द्र...लोकांत (२)
- (चौक ९ वा):—उपदेश...घडी खास (२) इतक्यांत...मुंडक्याला
(३-४) धन्य धन्य...अवतार (२)
- (चौक १० वा):—पुन्हां सारा...दया लव खास (२) स्वातंत्र्य
देवीच्या...तो गेला (३-४) स्वातंत्र्य संगरी...
संतोपला (२)

बाजी प्रभू देशपांडे-पोवाडा २ रा.

धृपद:—धन्य धन्य...गाणार (२)

- (चौक १ ला):—अफष्टुल्लाला...करणार (२) एके दिर्शा...मी खास
(३-४) असं म्हणून...सारा प्रकार (२)
- (चौक २ रा):—दुसरे दिवर्शा...तलवार (२) फाजलखान...बनविती
(३-४) मराठी राज्याची...कळणार (२)
- (चौक ३ रा):—ही वार्ता...वेढा बसला (२) नेताजी पालकर...
आतुर (६) झाले आठ महिने...किल्यावर गेला
(३-४) आनंद फार...कळला (२)
- (चौक ४ था):—समेटाचा बाहाणा...होणार (२) आशेचा असा...
उदिर गेला (३-४) गर्वाचे घर...हा काळ (२)
- (चौक ५ वा):—दोन घटका...सुभेदार (२) पुढं धावे...प्रकार जो
झाला (३-४) आली आणि-बाणी...कळणार (२)

- (चौक ६ वा):—जंबा तांबड फुटलं...अवतार (२) पाहून असला...
दाटला (३-४) भर आला...बाजीला (६) लोक
काय म्हणती...कशाला बोला (५) ऐकोनि राज
वचनाला...बोलला (६) हा जीव प्यारा...दासा
या (५) विजापुरचा...स्वार (३-४) मग
बाजी...आकार (२)
- (चौक ७ वा):—शिवबांची...स्थानी (७) चौफेर घोडे...बारा हज्जार
(२) फाजलानं केला...मरणाल् (६) आली
झुंज...गणना (२) कोण राम राम...बाजीवर हल्ला
(३-४) विजापुरचं...झाला तय्यार (२)
- (चौक ८ वा):—आयुष्य सरतं...वरणार (८) तंवा चढला...तरि
वार (२) जरि झाला...उन्मळला (१३) बाजी
पडला...नरकाला जाल (३-४) ऐकोनि अशा...
कासाविस झाला (६) त्याच लक्ष...जीवाला
(३-४) धुम्बडाधडा...गाणार (२)

स्वामी श्रद्धानंद-पोवाडा ३ रा.

धृपद:—कशी आली...नर्क भोगाला (९)

- (चौक १ ला):—पंजाब देश...जनन (६) अठरावें...भयबंध (२)
बाळपण...दिसादीस (६) धिप्पाड जसा...हो
पुरी (३-४) ईश्वरी असे...बोलवाला (१३)

- (चौक २ रा):—एक गांव...झाला बेजार (२) एक पोरगी...ऐका
बोलाला (३-४) असा काळ...गोपाळ (२)
- (चौक ३ रा):—दुसरे दिवशी...बंगल्याला (२) पैशाचा मोह...बुद्धि-
नास झाला (१३) मग मांच...जीवाला (३-४)
किती जपल...शीर (२)
- (चौक ४ था):—आज तीनशें...जीवाम (२) काय लाज...लाजला
(१३) अफू...संहार (२) जशि कोल्ही...अव-
नती (३-४) अमा दीन...हो झाला (६) संसार
त्यानं...बोलवाला (३-४) सौख्याचा करून...
परिमाण (२)
- (चौक ५ वा):—थेड म्हार...सत्वर (१०) जो देव...देवाला (१३)
हा उच्च नीचता...तिसन्यास (६) मुसलमान...
नाकृती (३-४) कां दोष...हा झाला (६) हा
ब्राह्मण...त्याच्यावर झाला (३-४) चला सोडुन...
तय्यार (२)
- (चौक ६ वा):—रण दुंदुभि...भ्याला (१३) मलकाना रजपूत...
पालती (३-४) मुलतान...नागपूर (६) गावाला...
रोगानं त्याला (३-४) किती...पडला (२)
- (चौक ७ वा):—डॉक्टर लोग...हूं (९) असं बोलती...बहु है (२)
घसा माझा...आणण्याला (१३) पाणी पिऊन...
भरला (२) तीन...गोळ्या...हो गेला (१३)
छातिल...धर्माला (३-४) नय स्वामी...झाला (२)

श्री संभाजी महाराज-पोवाडा ४ था.

धृपद:—धन्य धन्य...तलवार (९)

- (चौक १ ला):—शिव-सूर्य...कर्धी हाणार (२) जसा सिंह...दिल्लीला
(११) आतां कोण...बसला (१३) राज्य तृष्णा...
नाहीं कळला (१२) औरंगजेब...मुलुखावरी (३-४)
केला अंत...सारा प्रकार (२)
- (चौक २ रा):—जरि सूर्य...फिरंगाला (१३) किती शंभू राजाचे...
छकला (१४) काय देह कांती...मौजेचा (१५)
शिरीं टोप...देह शोभेला (१३) पाहुन गनिम...
तय्यार झाला (३-४) चिंतावं एक...या वेळा (१३)
- (चौक ३ रा):—आला मोगल...भारा उरला (२) सजेंखान...रणा-
वरि ठार (२) असे विजय...नीरास (६) ही
बातमी...आलं गांवाला (३-४) ही चाहुल...
दूर गेला (१३) पर तखलीफ...मी बंद (३-४)
- (चौक ४ था):—ही वार्ता गेली...बोलला त्याला (२) झाला कैद...
संभाजी राणा (१७) मी दौड...मज राणा (६)
जरा वेळ...महादेव बोला (३-४) देशाच्या बार्मि...
सगळा (१८) लढाईची धुंद...त्या वेळा (१९)
असा लहान...पादिला (३-४) किती प्याले...
अंगाला (२०) दुसरे दिवशी...आकार आला (१३)

- (चौक ५ वा):—औरंग-शाहा...मजला (१३) रोशन बेग...हृदयाला
 (६) जुलमानं कुणी...भीतिला (३-४) तो
 हिंदु...घोरीला (६) तरि सोडा...हो त्याला
 (३-४) औरंगजेबी...गाणार (१)
- (चौक ६ वा):—दुसरे दिवशी...पोवाड्याला (२) जो छावा...
 यवनाचा (६) दैवाची अशी...हुडकाल (२) उभं
 केलं...जो झाला (३-४)
- (चौक ७ वा):—अवरंग-शाहा...आशा देहाला (२) असं बोलणं...
 रक्षिला (३-४) विश्वाच्या भव्य...धन्य झाला (२)
- (चौक ८ वा):—तुळापुरी...ठेवलेला (९) आली झीट...त्या वेळा
 (१३) चला! जाऊं...धर्मवीराला (१७) असं
 म्हणुन...देह ठेवला (३-४) धड-धड...या
 वेळा (१३)
- (चौक ९ वा):—झाल दुःख...मोटा पडला (२) बादशाहाला...
 दिह्नीला (१३) खा मांडे...घेइल जीवाला (१३)
 राजाराम...तय्यार झाला (३-४) खडी फौज...
 बेजार (६) त्यांनीं केलं...शब्दाला (३-४)
 जुलमानं...संभाजी झाला (१७) संभाजी...
 कवनाला (२२)

शांशीची राणी-पोवाडा ५ वा.

धृपद:—सती लक्ष्मीबाई...नार (२३)

- (चौक १ ला):—बुंदेलखंडात...घरदार (२) चांद आला...कान्तीला
 (३-४) ती उंच गोरटी...तलवार (२४) कर्षी
 पहा...सुंदर (२५) शांशीचे...प्रकार (२)
- (चौक २ रा):—गंगाधर...गोठ्यास (२) किती उपाय...आले (६)
 गादिला...जीवास (२) घराण्यांतल्या...इंग्रज आला
 (१३) बाबा ना...तुम्हाला (९) साहेब मजकूर...
 दामोदराला (३-४) मग रेसिडेंट...मजला (१३)
 बाबासाहेबानीं...कोण बोला (३-४) कंपनीची...
 नंदकुमरास (२)
- (चौक ३ रा):—डलहौसी...कोण बोला (२) अठराशें सत्तरा...झाल
 (१३) नवऱ्याचा...आला (६) पलटणी...आनंद
 झाला (१३) आणि किती...दैवाचि लीला (२६)
 गोवध...जंवा केला (३-४) तंवा आला...
 आकार (२)
- (चौक ४ था):—अठराशें सत्तावन...गोठ्यास (२) तंवा गाईन...
 दिह्नीला गेला (३-४) पुन्हा...कायम गेला (१३)
- (चौक ५ वा):—एके दिवशी...देव घेणार (२) लक्षुबाई...ऐकवीन
 (२७) पायि पाय जमा...जंग घूर (२४) अर्धा
 वरच्या...मातीला (३-४) असा काळ...आकार
 झाला (१३)

(चौक ६ वा):—बाई माणूस मी...भूमिवर रास (२) असा मारा...
गोला (६) कुठं मोरचे...तात्या टोपीला (३-४)
अकरौ दिवस...पुढच्या चौकाला (१३)

(चौक ७ वा):—अकराव्या...देवा रे स्याला (१३) ऐकून अन्ना...
नाश हो केला (६) गवताच्या...राक्षसी कुती
(३-४) झालं दुःख...सारं गाणार (१३)

(चौक ८ वा):—राजरानी...दुनियेला (९) राणी बसली...चिरप्याला
(३-४) ही चाहूल...दंग (२) मग राणी...
कहाणीला) १३)

(चौक ९ वा):—घनघोर...दरकार (२) ग्वाल्लेला...दरकार (२)
इंग्रजांचा लोक...स्या वेळा (१३) राणीची तडफ...
जागं खास (२) दोन चार...प्राण सोडला (३-४)
गवताची...त्यानं लोकांला (१३)

प्रतापगडचा संग्राम-पोवाडा ६ वा.

—:0:—

धृपदः—घन्य घन्य...संहार (२८)

(चौक १ ला):—चंद्रराव...अल्लिला (२८) जरि होता...हालणार
(२९) बादशहा...त्यानं फार (२) अदिलशाहा...
गजर जाहला (३-४) शहाजी...तय्यार (२८)

(चौक २ रा):—पान उचलल...दरकार (२८) खान आला...
करप्याला (३-४) भरली...वणव्याला (२८)

(चौक ३ रा):—एके दिवशी...डरकार्ळी (२८) करवंदी...आणणार
(२९) उंच उंच...वरती (२८) अशा वेर्ळी...
कामाला (३-४) शरदतुच्या...दैवाचा (२८)

(चौक ४ था):—बाई गावाहुन...जीवाची (२८) कृष्णाजी...राहिला
(२९) मध्यरात्रीची...तुम्हास (२८) या भूव-
रचे...अविचार (२९) मस्तक...स्वजनांचा (२८)
कृष्णाजीपंत...गार (६) डबडबला...शिवबाला
(१३) जय नमोऽस्तु...नेमला (३-४) काय
निरोप...कवनांत (२८)

(चौक ५ वा):—पंताजी गोपिनाथ...अमदानी (२८) खानसाहेब...
प्रतापगडाला (३-४) जा खाना...कुरवान (२८)

(चौक ६ वा):—भेट घेण्याला...मंडपाची (२८) जमखानें...स्या वर
(२९) कुबेर अलकापुरी...तय्यार (२८)
आधिच...बिन जोड (२९) मंडप आला...हजार
(२८) मग निरोप...पंत बोलला (३-४) गरीब
परवर...माश अल्ला (गद्य) मग खान...त्याला
(३-४) आला ! आला !...काळ (२८)

(चौक ७ वा):—आला भेटिला...कळिकाळा (२८) दोबिनं...पाहिला
(२९) डोळे उघडले...पाहिला (२८) मग
बोलला...स्या वेळा (३-४) जाग जागेला...
प्रकार (२८)

(चौक ८ वा):—पोशाख केला...तो भेंदा (२८) आठवलं...बाहला
(२९) दुपारची...खानाचं (२८)

(चौक ५ वा):—कृष्णी चपळ...मुळों चिता (२८) खानानं...वग-
लेला (२९) प्रमंग जीवावर...ढंका गाजला (३-४)
माम रचला...कवनाला (२८)

गुजराथवरील ईश्वरी कोप-पोवाडा ७ वा.

:0:

धृपद:—गरिवांच्या...घरदार (२)

(चौक १ ला):—तारीख...शंकर (२) झाडं वाजती...जीवाला (१३)
आतां कथा...टाव कोणाला (३-४) मृश्यूचा
भरला...राखा दीनांना (१३)

(चौक २ रा):—कोण बसती...येकदम आला (१) दोन दिवस...
पाहिजे तुम्हाला (३-४) असा झाला...बसणार (२)

(चौक ३ रा):—परीक्षेचा काळ...कोप देवाचा (१३) मदतीस...
येईल घाला घोर (३०) दानांस...संकट आतां
घोर (३१) जरि एक हात...आला पाहिजे (३०)
जपण्यास हिंदु...पालनवाला आज (३१) जी पुण्य-
भूमी...हिंदु धर्माला (३-४) ही संधी आज...
तुम्हाला (१३)

लोकमान्यांचा पोवाडा.

हा पोवाडा ' धन्य शिवाजी तो रणगाजी ' या पोवाड्याप्रमाणे शेवट-
पर्यंत तशाच चाली बदलून म्हणावा.

चाली:—' अगाध लीला...अवतार (३२) जरि असे दैव वाकडें...
मारी (३३)

श्री समर्थ चरित्र पोवाडा.

धृपद:—रामदास...गाणार (२)

(तरंग १ ला):—गोला धर्म पार...पुरा ठार (२) ब्राह्मणांनी...देह-
भान (३-४) अशि दशा...कोणाला (६) असा
धर्म सारा...येइना त्याला (३-४) धर्माच्या
करण्या...घातली माळ (२)

(तरंग २ रा):—शके पंधराशें...कायमचा (२८) घर सोडून...काळ
(३-४) देशवश...भगवंता (२८)

(तरंग ३ रा):—छत्तिस वर्स...जनि केला (२८) किती केला व्याप...
जीव कष्टविला (३-४) टाण्या-टाण्याला...
जन्माची (२८)

(तरंग ४ था):—समर्थींनी उपदेश...सान्या लोकांस (२) मध जसा
गोड...सुख भोगावं (३-४) आज काळ...
बोला (२)

हिंदवी-स्वराज्य-पोवाडा ८ वा.

धृपदः—शिव छत्रपतीची...झाला (३४)

(चौक १ ला):—एके दिवशी...या वेळा (१३) असं म्हणून...घेतला (३-४)

(चौक २ रा):—हिंदवी-स्वराज्य...शिवबाला (१३) नरस प्रभू...
रोहिडे-शाला (१७) पर बिजापुरचा...चोराळा
(१३) एके दिवशी...शिवांची (६) मग बाळ...
देति वचनाला (३-४) नरसाजी...नाही झाला
(१३)

(चौक ३ रा):—रोहिड्याच्या...तुम्हाला (१३) घरदार...निश्चय
केला (१७) काय भितायं...रोहिडा झाला (३-४)

(चौक ४ था):—देबळांत...घातकी बनला (३४) फितुरनिं...पुढच्या
चौकाला (३-४)

(चौक ५ वा):—बाळाजी बोले...असा केला (३५) साठी ब्रुद्धी...
दुःखाची खोल (३६) शिवाजिनं...लिहिला (३६)
बादशाहा...चित्ताला झाला (३५) राहवेना...
चित्तावर झेला (३६) लागला...चित्ताला झाला
(३५) कां जळली...वदतांना (३-४) म्हणतील...
रत झाला (३५) जर पाप...पितयाला (६)
कर दोनी...या काळा (३५) पर रुचला...घास
झाला (१३)

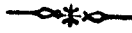
(चौक ६ वा):—बादशाहा...यावं भेटिला (१३) शाहाच्या वाचलं...
उपास केला (६) दादाजी प्रभू...वाटतयं मला
(३-४) पर कशी...वशा झाला (१३)

(चौक ७ वा):—ती बातमी...हो आला (१३) नरसाजी...या बोला
(१७) जंवर माझा...पुढच्या चौकाला (३-४)

(चौक ८ वा):—दादाजी बोले...हें वदला (३५) दादाचा सल्ला...
दोन शब्दाला (३-४) बाळाजी! एका...भोगा
सोहाळा (३८-३९) उपरती झाली...सांगावं मजला
(६) असा सारा प्रकार झाला (३) पुढं तोरणा...
या वेळा (१३)

समाप्त.

परिशिष्ट.

चालींची यादी.

नमन.

चाल.

१

नमुना.

आधी नमन

पोवाडे.

स्थल-निर्देश.

नमन

चाल.

१

नमुना.

त्वातंभ्य संगरीं

स्थल-निर्देश.

ता. धृपद

२

एके दिशीं जिजाई

ता. चौ. १

३

हैं राज्य पद

ता. चौ. १

४

ऐकुनी आईच

ता. चौ. १

५

मालुसरे लागले

ता. चौ. ४

६

खळबळे प्रेम

ता. चौ. ४

७

शिवबांची घोडी

बा. चौ. ७

८

आयुष्य सरत

बा. चौ. ८

९

कशि आलींशोप

श्र. धृपद

१०

धेड म्हार मांग

श्र. चौ. ५

११

जसा सिंह मेल्वाचर

सं. चौ. १

चाल.	नमुना.	स्थल-निर्देश.
१२	राज्य तृष्णा घोर	सं. चौ. १
१३	जरि सूर्य अस्ताला	सं. चौ. २
१४	किती शशुराजाचें	सं. चौ. २
१५	काय देहकांति वर्णावी	सं. चौ. २
१६	आला मोगल दरखान	सं. चौ. ३
१७	झाला कैद संभाजी	सं. चौ. ४
१८	देशाच्या वर्मि हा	सं. चौ. ४
१९	लढाईची धुंद डोळ्यावर	सं. चौ. ४
२०	किती प्याले मुरा	सं. चौ. ४
२१	रोशन बेग बेटि	सं. चौ. ५
२२	संभाजी छत्रपति	सं. चौ. ९
२३	सती लक्ष्मीबाई	झां. धूपद
२४	ती उंच गोरटी	झां. चौ. १
२५	कधि पट्टा घेउनी	झां. चौ. १
२६	आणि किती अभ्याय	झां. चौ. ३
२७	लक्ष्मीबाई रूपाची	झां. चौ. ५
२८	धन्य धन्य शिवराय	प्र. धूपद
२९	कर वंदि झाडी काटेरी	प्र. चौ. ३
३०	मदतीस नाही जरि	अ. गु. चौ. ३
३१	जपण्यास हिंदु लोका	अ. गु. चौ. ३
३२	अगाध झीला	लो. टिळक (प्रारंभ)

चाल.	नमुना.	स्थल-निर्देश.
३३	जरि असे दैव वाकडें	लो. टिळक १
३४	शिवछत्रपतीची कीर्ति	हिं. स्व. धूपद
३५	बाळाजी बोले बायकोला	हिं. चौ. ५
३६	साठी बुद्धि नाठी	हिं. चौ. ५
३७	राहवेना आतां हो	हिं. चौ. ५
३८	बाळाजी ऐका शब्दाला	हिं. चौ. ८
३९	गाय हंवरती हरघडी	हिं. चौ. ८

चाल.	नमुना.	स्थल-निर्देश.
१२	राज्य तृष्णा घोर	सं. चौ. १
१३	जरि सूर्य अस्ताला	सं. चौ. २
१४	किती शशुराजाचे	सं. चौ. २
१५	काय देहकांति वर्णावी	सं. चौ. २
१६	आला मोगल दरखन	सं. चौ. ३
१७	झाला कैद संभाजी	सं. चौ. ४
१८	देशाच्या वर्मि हा	सं. चौ. ४
१९	लढाईची धुंद डोळ्यावर	सं. चौ. ४
२०	किती प्याले सुरा	सं. चौ. ४
२१	रोशन बेग बेटि	सं. चौ. ५
२२	संभाजी छत्रपति	सं. चौ. ९
२३	सती लक्ष्मीबाई	झां. धूपद
२४	ती उंच गोरटी	झां. चौ. १
२५	कधि पट्टा घेउनी	झां. चौ. १
२६	आणि किती अन्याय	झां. चौ. ३
२७	लक्ष्मीबाई रूपाची	झां. चौ. ५
२८	धन्य धन्य शिवराय	प्र. धूपद
२९	कर वंदि झाडी काटेरी	प्र. चौ. ३
३०	मदतीस नाही जरि	अ. गु. चौ. ३
३१	जपण्यास हिंदु लोका	अ. गु. चौ. ३
३२	अगाध झीला	लो. टिळक (प्रारंभ)

चाल.	नमुना.	स्थल-निर्देश.
३३	जरि असे दैव वाकडें	लो. टिळक १
३४	शिवछत्रपतीची कीर्ति	हिं. स्व. धूपद
३५	बाळाजी बोले बायकोला	हिं. चौ. ५
३६	साठी बुद्धि नाटी	हिं. चौ. ५
३७	राहवेना आतां हो	हिं. चौ. ५
३८	बाळाजी ऐका शब्दाला	हिं. चौ. ८
३९	गाय हंबरती हरधडी	हिं. चौ. ८